

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.028.06.2015

P/15/108

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'P. S.' or similar, located in the bottom right corner of the page.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/15/108 – Wspieranie uczniów uzdolnionych w województwie dolnośląskim

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu.

Kontrolerzy

Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 96732 z dnia 25 września 2015 r.

(dowody: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka
kontrolowana

Spółeczna Szkoła Podstawowa Optimum (dalej: „SSP Optimum” lub „Szkoła”), ul. Rybacka 17, 53-656 Wrocław,

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Renata Kałuża, Dyrektor Szkoły

(dowody: akta kontroli str. 20)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność Szkoły w zakresie wspierania uczniów uzdolnionych w latach szkolnych 2013/2014 oraz 2014/2015.

Podstawą pozytywnej oceny ogólnej były ustalenia kontroli dotyczące:

Uzasadnienie oceny
ogólnej

- prawidłowo funkcjonującego systemu organizacyjno-kadrowego w zakresie typowania uczniów uzdolnionych. Wspieranie uzdolnień było jednym z podstawowych celów statutowych Szkoły, a ponadto obowiązki w zakresie rozwoju uzdolnień i zainteresowań uczniów wynikały również z innych dokumentów wewnętrznych. W zasadzie wszyscy nauczyciele (za jednym wyjątkiem) posiadali wymagane wykształcenie, zapewniono im również dostęp do różnorodnych form doskonalenia zawodowego,
- działań związanych z diagnozowaniem uzdolnień u uczniów, prowadzonych przede wszystkim przez nauczycieli SSP Optimum, oraz
- stworzenia przez Szkołę warunków umożliwiających wsparcie uczniów uzdolnionych, np. poprzez indywidualizację nauczania, ofertę zajęć pozalekcyjnych, możliwość udziału w różnego rodzaju projektach edukacyjnych.

Stwierdzona w wyniku kontroli nieprawidłowość polegała na tym, że w roku szkolnym 2014/2015 w Szkole zatrudniono nauczyciela nieposiadającego przygotowania pedagogicznego, które było niezbędne do zajmowania takiego stanowiska zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli² (dalej: „rozporządzenie w sprawie kwalifikacji”).

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywną, pozytywną mimo stwierdzonych nieprawidłowości oraz negatywną.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 1207 ze zm. – wg stanu na 1 września 2014 r., obecnie: Dz. U. z 2015 r., poz. 1264.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. System organizacyjno-kadrowy szkoły w zakresie typowania uczniów uzdolnionych

Opis stanu
faktycznego

1.1. W latach szkolnych: 2013/2014 (wg stanu na 30 września 2013 r.) oraz 2014/2015 (wg stanu na 30 września 2014 r.), w SSP Optimum kształciło się po 84 uczniów w sześciu oddziałach, przy czym przeciętna liczba uczniów w oddziale wyniosła 14³. W tym samym okresie zatrudnionych było po 17 nauczycieli w każdym roku szkolnym (w wymiarze 13,35 etatu). Zajęcia w roku szkolnym 2013/2014 prowadziło 18 nauczycieli, w tym dwóch nauczycieli kontraktowych, ośmiu mianowanych i ośmiu dyplomowanych. W roku szkolnym 2014/2015 zajęcia były prowadzone również przez 18 nauczycieli, w tym jednego bez określenia stopnia awansu zawodowego, dziewięciu mianowanych i ośmiu dyplomowanych.

Spośród 21 zatrudnionych ogółem w kontrolowanym okresie nauczycieli 20 posiadało kwalifikacje wymagane przepisami § 4 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji. Nauczycielom tym powierzono prowadzenie poszczególnych zajęć stosownie do posiadanych kwalifikacji.

W czasie prowadzenia czynności kontrolnych przez NIK (październik 2015 r. – rok szkolny 2015/2016) wszyscy zatrudnieni w Szkole nauczyciele posiadali wymagane wykształcenie oraz przygotowanie pedagogiczne.

(dowody: akta kontroli str. 12-18, 25-30, 118-131, 398-421)

1.2. W zakresie organizacji i funkcjonowania Szkoły obowiązywał Statut Społecznej Szkoły Podstawowej z dnia 2 czerwca 1992 r. z późniejszymi zmianami (dalej: „Statut”) nadany przez Fundację Optimum. W dokumencie tym, zgodnie z art. 84 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴ (dalej: „ustawa o systemie oświaty”), określono: [1] nazwę i typ szkoły oraz jej zadania⁵, [2] osobę prowadzącą szkołę (Fundacja Optimum, dalej: Fundacja), [3] organy szkoły (Dyrektor Szkoły, Rada Pedagogiczna, Trójki klasowe oraz Klub Ludzi Twórczych – samorząd uczniowski) i ich zakres zadań, [4] organizację szkoły, [5] prawa i obowiązki pracowników oraz uczniów szkoły, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy uczniów szkoły, [6] sposób uzyskiwania środków finansowych na działalność szkoły oraz [7] zasady przyjmowania uczniów do szkoły. W katalogu podstawowych celów i założeń szkoły wymienionych w Statucie znalazło się m.in. wspieranie uzdolnień, wyrabianie umiejętności rozumnego wykorzystania uzyskanej wiedzy w życiu codziennym i celowym spożytkowaniu zainteresowań i uzdolnień w kierowaniu własnym rozwojem oraz wyborze dalszej drogi kształcenia (§ 7 ust. 2 pkt 5 Statutu). Z postanowień statutowych wynikało

³ W poszczególnych oddziałach kształciło się od 12 do 16 uczniów.

⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.

⁵ Według § 7 pkt 2 Statutu: podstawowymi celami i założeniami Szkoły są: [1] Szkoła spełnia funkcje kształcące, wychowawcze, opiekuńcze i kulturotwórcze, tworząc warunki do wielostronnego, tj. intelektualnego, emocjonalnego, społecznego oraz fizycznego rozwoju uczniów w drodze zindywidualizowanego procesu pedagogicznego, w warunkach poszanowania ich godności oraz wolności światopoglądowej i wyznaniowej; [2] Umożliwienie uczniom podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej; [3] Zapewnienie uczniom podstaw wiedzy ogólnej i specjalistycznej zgodnie z aktualnym stanem nauki; [4] Szkoła wyposaża w wiedzę o człowieku i społeczeństwie, o problemach współczesnego świata i kraju, o kulturze, środowisku przyrodniczym i ochronie środowiska, nauce, technice i pracy, dając podstawę do interpretacji faktów oraz tworzenia zintegrowanego obrazu rzeczywistości; [5] Szkoła wspiera uzdolnienia, wyrabia umiejętności rozumnego wykorzystania uzyskanej wiedzy w życiu codziennym i celowym spożytkowaniu zainteresowań i uzdolnień w kierowaniu własnym rozwojem oraz wyborze dalszej drogi kształcenia; [6] Zapewnienie uczniom udzielania pomocy psychologicznej i pedagogicznej; [7] Zapewnienie nauczycielom warunków dla pełnego wykorzystania ich wiedzy i umiejętności w procesie nauczania i wychowania, stosownie do warunków Szkoły; [8] Zapewnienie rodzicom bezpieczeństwa ich dzieci oraz prawidłową realizację ustawy o systemie oświaty i przepisach wydanych na jej podstawie; [9] Działalność dydaktyczno-wychowawcza oraz działalność organów Szkoły i organów społecznych działających na terenie Szkoły prowadzona jest zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, Ustawą o systemie oświaty oraz ideami zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i Konwencji o Prawach Dziecka oraz zgodnie z zasadami pedagogiki.

również, że nauczyciel w szczególności ma obowiązek dbać o prawidłowy rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania (§ 22 ust. 2 pkt 3 Statutu), a do obowiązków wychowawców należy w szczególności otaczanie opieką indywidualną każdego z wychowanków oraz koordynowanie pracy innych nauczycieli wobec uczniów i w sytuacjach indywidualnych, wspieranie i rozwijanie uzdolnień uczniów, praca z uczniem ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi (§ 23 ust. 2 pkt 3 Statutu).

(dowody: akta kontroli str.6-19)

1.3. W kontrolowanym okresie w SSP Optimum obowiązywała *Szkolna Koncepcja Wspierania Uzdolnień* (dalej: „Koncepcja”) powstała w wyniku prac rady pedagogicznej Szkoły w I semestrze roku szkolnego 2007/2008 (została znowelizowana w sierpniu 2012 r.). Zgodnie z tym dokumentem, uczniowie uzdolnieni: [1] uczą się szybciej i łatwiej niż pozostali, [2] opanowują znacznie szerszy zakres materiału, [3] pojmują treści o stosunkowo najwyższym poziomie trudności, przejawiają skłonności do strukturyzacji materiału, dostrzegają związki, prawa, prawidłowości itp. oraz [4] wyróżniają się oryginalnością i twórczym podejściem do zagadnień i problemów. Poza tym ucznia zdolnego cechuje: chęć poznawania nowych zjawisk i sytuacji, interesuje się otoczeniem, dobrze radzi sobie z pokonywaniem trudności, sam wynajduje problemy, szukając niekonwencjonalnych sposobów ich rozwiązywania, dysponuje bogatym słownictwem, wyprzedza w rozwiązywaniu zadań kolegów, stawia wiele pytań, niechętnie przyswaja wiedzę w sposób pamięciowy, domaga się udowodnienia wszelkich twierdzeń, przejawia najwyższą aktywność twórczą w chwili przerabiania nowych partii materiału, ma wielką motywację do nauki, ma dużą potrzebę poznawania, dobrą pamięć oraz poprawność językową. W Koncepcji założono, że wszystkie dzieci są zdolne (zwrócono uwagę na brak jednolitej definicji ucznia zdolnego), określono sposoby identyfikacji zdolności; i tak uczniem objętym pracą w ramach Koncepcji powinny być osoby, które osiągają sukcesy w konkursach przedmiotowych na szczeblu co najmniej międzyszkolnym, są postrzegane przez nauczycieli jako wyróżniające się, mające udokumentowane osiągnięcia w dziedzinach pozaszkolnych, również z okresu poprzedzającego naukę w SSP Optimum. Na mocy postanowień Koncepcji powstał Zespół Wspierania Uzdolnień w Zespole Szkół Optimum (Fundacja prowadzi również Społeczne Gimnazjum Optimum), który tworzyli: dyrektor, przewodniczący zespołów przedmiotowych, pedagog szkolny oraz nauczyciel świetlicy. W obszarze działania Zespołu Wspierania Uzdolnień znalazły się: dydaktyka, współpraca z rodzicami, wychowanie oraz współpraca ze środowiskiem naukowo-kulturalnym. Ujęte w Koncepcji formy pracy uczniem zdolnym to: dodatkowe zajęcia oraz lektury pogłębiające wiedzę, proponowane przez nauczyciela, pomoc uczniom w przygotowaniu do konkursów przedmiotowych, rozwijanie zainteresowań ucznia poprzez organizowanie wyjazdów do instytucji kultury i nauki oraz spotkań z ciekawymi ludźmi, praca w ramach kół zainteresowań, zachęcanie uczniów do dzielenia się swoją wiedzą poprzez współorganizowanie szkolnych wystaw i warsztatów tematycznych oraz indywidualizacja nauczania. W związku z realizacją Koncepcji wyznaczono też zadania dla nauczycieli uczących w szkołach Optimum, należały do nich: [1] regularne zapoznavania uczniów z ofertą konkursów i imprez pogłębiających uzdolnienia, [2] diagnozowanie w kierunku uzdolnień uczniów, [3] prowadzenie dokumentacji związanej z osiągnięciami uczniów, [4] indywidualizacja nauczania, uwzględniająca zdolności ucznia, [5] realizacja treści wykraczających poza program nauczania, [6] współpraca z rodzicami pod kątem pogłębiania zainteresowań ucznia, [7] uwzględnianie sugestii ucznia i jego rodziców co do kierunku pracy nad jego rozwojem, [8] uświadamianie uczniom potrzeb indywidualnego rozwijania własnej osobowości (style nauczania) oraz [9] promowanie uczniów zdolnych w szkole i poza nią. W Koncepcji określono też jej sposoby ewaluacji, za pomocą: osiągnięć

uczniów w konkursach, monitorowania aktywności uczniów czy diagnozowania zespołów klasowych.

Zgodnie z 7 § ust. 3 Statutu sposób wykonania jej zadań i realizację celów określają m.in. Program Wychowawczy Szkoły oraz Wewnątrzszkolny System Oceniania. We wstępnej części obowiązującego w kontrolowanym okresie *Programu Wychowawczego Społecznej Szkoły Podstawowej i Społecznego Gimnazjum Optimum we Wrocławiu*⁶ (dalej: „Program Wychowawczy”) wskazano m.in., że maksymalne 16-osobowe klasy pozwalają na dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do indywidualnych możliwości psychofizycznych uczniów. Skupienie uczniów o wyrównanych wysokich możliwościach intelektualnych oraz percepcyjnych⁷ w małym zespole klasowym sprawia, iż uczniowie wzajemnie motywują się i wspierają na drodze do sukcesu edukacyjnego, jednocześnie ucząc się zasad uczciwej konkurencji i postępowania fair play. Jednym z celów szczegółowych Szkoły przyjętych w Programie Wychowawczym było dążenie do budowania, poszerzania i rozwijania zainteresowań i uzdolnień uczniów, a jednym z zadań wychowawczych przypisanych nauczycielom wspieranie swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwoju psychofizycznego uczniów, ich zdolności i zainteresowań; (...) dbanie o wszechstronny rozwój uczniów. Według zapisów ww. dokumentu pedagog szkolny m.in. określa formy i sposoby udzielania uczniom z wybitnymi uzdolnieniami, pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Obowiązujący w kontrolowanym okresie *Wewnątrzszkolny System Oceniania Społecznej Szkoły Podstawowej i Społecznego Gimnazjum Optimum*⁸ (dalej: Wewnątrzszkolny System Oceniania) przyjmował jako wymagania obejmujące wiadomości i umiejętności na ocenę celującą: wykraczające poza program nauczania, stanowiące efekt samodzielnej pracy ucznia oraz wynikające z jego indywidualnych zainteresowań. Wprowadzał też system nagród za zachowania bądź wyniki w nauce, wg którego m.in. uczeń mógł być nagrodzony na koniec roku nagrodą książkową lub rzeczową za aktywna działalność w kołach naukowych lub wybitne osiągnięcia w innych dziedzinach.

(dowody: akta kontroli str. 6-19, 21-24, 134-158)

1.4. Jako dowód uznania zaangażowania nauczycieli w rozwijanie talentów i zainteresowań uczniów oraz wysokich osiągnięć w ogólnopolskich konkursach przedmiotowych organizowanych w ramach ogólnopolskiego programu edukacyjnego *Łowimy Talenty 2014/2015* realizowanego przez *Łowców Talentów JERSZ* pod patronatem Politechniki Wrocławskiej Szkoła otrzymała w czerwcu 2015 r. (za rok szkolny 2014/2015) certyfikat *Szkoły Łowców Talentów*. Nadany Szkole również w czerwcu 2015 r., przez Polskie Towarzystwo Dysleksji certyfikat potwierdził realizowany przez SSP Optimum w roku szkolnym 2014/2015 *program wsparcia uczniów w nauce czytania i pisania metodą ortograffiti*. Kolejne, otrzymane w sierpniu i październiku 2015 r. certyfikaty wydane przez koordynatora projektu edukacyjnego *Lepsza Szkoła* potwierdziły udział SSP Optimum w projekcie (edycji 2013/2014 oraz 2014/2015), prowadzonym przez Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, w ramach którego Szkoła mierzyła poziom wiedzy i umiejętności uczniów za pomocą specjalistycznych narzędzi pomiaru dydaktycznego oraz analizowała osiągnięcia uczniów, porównując je z wynikami pozostałych uczestników programu.

(dowody: akta kontroli str. 3-5, 44-47, 130-132)

⁶ Program został omówiony i pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Pedagogicznej, przyjęty do realizacji dnia 2 lipca 2013 r.

⁷ Zgodnie z określonymi w Statucie (rozdział VIII) zasadami rekrutacji uczniów, odbywa się ona: [1] na podstawie testów kwalifikacyjnych (obejmujących zakres opanowanego materiału ukończonej przez ucznia klasy); [2] rozmów indywidualnych z pedagogiem szkolnym, nauczycielami, przedstawicielem Zarządu Fundacji; [3] decyzję o przyjęciu ucznia do Szkoły podejmuje Dyrektor Szkoły i Prezes Zarządu Fundacji.

⁸ Zaakceptowany i uchwalony przez Radę Pedagogiczną w dniu 30 sierpnia 2013 r., wszedł w życie z dniem 2 września 2013 r.

1.5. Jednym z podstawowych celów (i założeń) statutowych SSP Optimum było zapewnienie uczniom pomocy psychologicznej i pedagogicznej⁹). Ze Statutu wynikało również uprawnienie uczniów do korzystania z pomocy pedagoga¹⁰. Realizację tych zapisów zapewniono m.in. poprzez zlecenie opieki nad uczniami w wymiarze trzech godzin tygodniowo (razem dla szkoły podstawowej oraz gimnazjum Optimum) osobie posiadającej kwalifikacje pedagogiczne. Z zakresu obowiązków pedagoga na rok szkolny 2013/2014 jak i 2014/2015 nie wynikało jednak, aby udzielana pomoc miała dotyczyć wspierania uczniów wybitnie uzdolnionych. Zlecone (sprecyzowane w zakresach obowiązków) pedagogowi zadania w zakresie wychowania, profilaktyki i promocji zdrowia oraz opieki dotyczyły problemów wychowawczych i dydaktycznych uczniów, a nie ich uzdolnień. W myśl § 23 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹¹ (dalej: „rozporządzenie w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej”) do zadań pedagoga należy m.in. pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów. Zarówno w zakresie prac zleconych pedagogowi jak i w proponowanych przez Szkołę formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, nie odniesiono się szczególnie do uczniów szczególnie uzdolnionych.

Ze zorganizowanych w SSP Optimum w roku szkolnym 2013/2014 i 2014/2015 odpowiednio siedmiu i ośmiu zajęć pozalekcyjnych tylko jedno spełniało wymogi zajęć rozwijających uzdolnienia wymienionych w § 7 ust. 1 pkt 2 w powiązaniu z § 9 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dyrektor Szkoły wskazała, że w SSP Optimum rozpoznawanie i rozwijanie indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów realizują wychowawcy klas¹². W tym celu nauczyciele współpracują z pedagogiem, są koordynatorami jego spotkań z rodzicami. Odnosząc się do braku (za jednym wyjątkiem) organizacji w szkole zajęć rozwijających uzdolnienia spełniających wymogi określone w § 9 ww. rozporządzenia Dyrektor Szkoły wskazała, że w SSP Optimum wykorzystuje się często inne formy (również wymienione w ww. rozporządzeniu) pomocy psychologiczno-pedagogicznej takie jak warsztaty, porady i konsultacje. Zdaniem Dyrektora SSP Optimum niska liczebność klas (maksymalnie do 16 osób) oraz warunki stworzone przez organ prowadzący są optymalne dla rozwoju każdego z uczniów, w Szkole działają koła zainteresowań organizowane dla ok. 10 osób, więc dodatkowe zajęcia rozwijające uzdolnienia byłyby powieleniem pracy w podobnych grupach.

(dowody: akta kontroli str. 6-19, 31-41, 159-224, 264-268)

1.6. Szkoła zapewniała nauczycielom dostęp do form doskonalenia zawodowego dotyczących pracy z uczniami uzdolnionymi w szczególności poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych (siedmiu nauczycieli wzięło udział w 22 szkoleniach) oraz szkoleniowych posiedzeniach rady pedagogicznej (trzy posiedzenia). Udział w szkoleniach i radach pedagogicznych nie wiązał się z ponoszeniem wydatków, szkolenia były bezpłatne, finansowane ze środków unijnych lub przez organizatora.

⁹ § 7 ust. 2 pkt 6 Statutu Szkoły.

¹⁰ § 26 ust. 1 pkt 9 Statutu Szkoły.

¹¹ Dz. U. z 2013 r. poz. 532.

¹² Zgodnie § 23 ust. 3 Statutu do obowiązków wychowawcy należy w szczególności: [1] otaczanie opieką indywidualną każdego z wychowanków; [2] planowanie i organizowanie wspólnie z uczniami i ich rodzicami różnych form życia klasy, tematyki zajęć wychowawczych, wycieczek klasowych; [3] koordynowanie pracy innych nauczycieli wobec uczniów i w sytuacjach indywidualnych, wspieranie i rozwijanie uzdolnień uczniów, prac z uczniem ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, [4] współpraca z rodzicami (opiekunami prawnymi) uczniów w celu prawidłowego i pogłębionego poznania potrzeb intelektualnych i wychowawczych uczniów zmierzająca do określenia optymalnego systemu metod postępowania z uczniem; [5] informowanie rodziców (opiekunów prawnych) o zagrożeniach w procesie nauki lub wychowania w celu podjęcia wspólnych działań pedagogiczno-wychowawczych przez Szkołę i rodziców; [6] współpraca z pedagogiem, [7] prowadzenie dokumentacji dydaktyczno-wychowawczej określonej odrębnymi przepisami; [8] organizowanie wycieczek, wyjść oraz opieki nad uczniami na zielonej szkole.

W SSP Optimum nie było biblioteki, Fundacja nie nabywała literatury metodycznej dotyczącej zagadnień związanych z pracą z uczniem uzdolnionym. Nauczyciele w ramach samokształcenia zapoznawali się z literaturą fachową i w tym zakresie podnosili swoje kwalifikacje.

(dowody: akta kontroli str. 99-102, 321-338, 398-404)

1.7. Zagadnienia związane z rozwojem zdolności były przedmiotem nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora Szkoły. W roku szkolnym 2013/2014, na godzinach wychowawczych została przeprowadzona diagnoza potrzeb i zainteresowań uczniów¹³, prowadzono też zajęcia i koła dla uczniów służące pracy indywidualnej, m.in. z uczniem zdolnym (wynikiem tej pracy była ilość nagród i wyróżnień zdobytych w różnych konkursach), nauczyciele i wychowawcy uczniów prowadzili karty pracy uczniów ze specyficznymi potrzebami. Z kolei przedstawiając wnioski z nadzoru pedagogicznego prowadzonego w roku szkolnym 2014/2015¹⁴ Dyrektor Szkoły wskazała na zadowalający poziom zróżnicowania pracy na lekcjach oraz wsparcia uczniów uzdolnionych, podkreśliła również potrzebę lepszego motywowania uczniów do pracy.

(dowody: akta kontroli str. 65-87)

1.8. Wspieranie uzdolnień nie było w roku szkolnym 2013/2014 i 2014/2015 przedmiotem kontroli, audytów czy ewaluacji zewnętrznych. Przed okresem kontrolowanym, w kwietniu 2012 r. zespół wizytatorów ds. ewaluacji Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, przeprowadził w SSP Optimum ewaluację zewnętrzną problemową dotyczącą efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły¹⁵. W ramach analizowanego obszaru sprawdzono czy w Szkole: [1] Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, [2] Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności, [3] Uczniowie są aktywni oraz [4] Respektowane są normy społeczne. Poziom spełnienia wszystkich ww. wymagań oceniono jako najwyższy „A”, pozytywne były również wnioski z przeprowadzonej ewaluacji. Stwierdzono, że w Szkole prowadzona jest wielopłaszczyznowa analiza wyniku sprawdzianu, cykliczny system diagnoz mający na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego dziecka, Szkoła stwarza warunki do podejmowania samodzielnych i różnorodnych aktywności sprzyjających rozwojowi uczniów, zapewnia interesującą ofertę zajęć pozalekcyjnych oraz wysoki poziom bezpieczeństwa ucznia.

(dowody: akta kontroli str. 3-5, 42-44, 48-64)

1.9. W SSP Optimum obowiązki nauczycieli w zakresie diagnozowania i wspierania uzdolnień uczniów wynikały z zapisów statutowych. Nie wprowadzono dodatkowych finansowych czy pozafinansowych narzędzi motywacyjnych w tym zakresie.

(dowody: akta kontroli str. 6-19, 224-230)

1.10. SSP Optimum nie współpracowała z organizacjami pozarządowymi (np. fundacjami czy stowarzyszeniami) w celu wspierania uzdolnień uczniów. Zwiększenie czytelnictwa uczniów było efektem stałej współpracy z Dolnośląską Biblioteką Publiczną, na terenie której kilka razy w roku szkolnym odbywały się zajęcia z edukacji czytelniczej i medialnej. Ponadto, w związku z bezpłatnymi

¹³ Jako wdrażanie wniosków wynikających z ewaluacji wewnętrznej.

¹⁴ Na posiedzeniu rady pedagogicznej w dniu 30 czerwca 2015 r

¹⁵ Ewaluacja polegała na zbieraniu i analizowaniu informacji: [1] o efektach działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły (na podstawie danych informujących o wynikach pracy szkoły, odzwierciedlonych w umiejętnościach, zachowaniach, postawach, działaniach uczniów i w osiągniętych przez nich rezultatach na różnego rodzaju testach, egzaminach), [2] o procesach zachodzących w szkole (na podstawie danych, które informują o procesach i działaniach zachodzących i podejmowanych w szkole, a decydujących o sposobie funkcjonowania, charakterze szkoły i przede wszystkim prowadzących do pożądanego efektów), [3] o funkcjonowaniu szkoły w środowisku lokalnym, w szczególności w zakresie współpracy z rodzicami uczniów (na podstawie danych informujących o sposobie współpracy ze środowiskiem i funkcjonowaniu w środowisku oraz wykorzystaniu tych zasobów w procesie nauczania i uczenia się), [4] o zarządzaniu szkołą lub placówką (na podstawie danych informujących o sposobach zarządzania decydujących o jakości działań podejmowanych w szkole lub placówce).

zaproszeniami na warsztaty czy zakupem przez rodziców biletów uczniowie SSP Optimum uczestniczyli w zajęciach czy konkursach organizowanych przez instytucje zewnętrzne (m.in. muzea wrocławskie, ogród zoologiczny czy botaniczny, domy kultury itp.). Na podstawie zawartego porozumienia z Wydziałem Fizyki i Astronomii Uniwersytetu Wrocławskiego uczniowie Szkoły Optimum brali udział w zajęciach prowadzonych w Pracowni Dydaktyki i Fizyki tej uczelni.

(dowody: akta kontroli str. 224-230, 450-454)

Ustalona
nieprawidłowość

W zakresie obowiązującego w Szkole systemu organizacyjno-kadrowego w zakresie typowania dzieci uzdolnionych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W roku szkolnym 2014/2015 w SSP Optimum zatrudniono nauczyciela, który nie posiadał przygotowania pedagogicznego¹⁶. Było to niezgodne z § 4 ust. 1 w związku § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji. W świetle tych przepisów kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela szkole podstawowej posiada osoba, która ukończyła studia magisterskie na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Prezes Zarządu Fundacji Optimum wyjaśniła, że art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela*¹⁷ dopuszcza nawiązanie stosunku pracy z osobą legitymującą się wymaganym poziomem wykształcenia, jeżeli osoba ta zobowiąże się do uzyskania przygotowania pedagogicznego w trakcie odbywania stażu, w szczególnych przypadkach, uzasadnionych potrzebami szkoły. Ponadto, według Prezes Zarządu zatrudniany nauczyciel ukończył dwa spośród trzech semestrów studiów podyplomowych, co miało świadczyć o jego faktycznym przygotowaniu do wykonywania zawodu.

NIK nie podziela tych wyjaśnień. Zakres obowiązywania ustawy – *Karty Nauczyciela* w odniesieniu do nauczycieli zatrudnionych w szkołach niepublicznych został określony w art. 91b ust. 2 tej ustawy i nie obejmuje on przepisów, na które powołano się w wyjaśnieniach. Ponadto, zatrudnienie nauczyciela faktycznie przygotowanego do wykonywania zawodu jest możliwe po spełnieniu określonych przepisami prawa warunków, które w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca¹⁸.

Nauczyciel uzyskał przygotowanie pedagogiczne 2 marca 2015 r. (data wystawienia dyplomu).

(dowody: akta kontroli str. 121-130, 398-425)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości system organizacyjno-kadrowy Szkoły w zakresie typowania uczniów uzdolnionych.

2. Działania związane z diagnozowaniem uzdolnień uczniów

Opis stanu
faktycznego

2.1. Problematyka związana z rozpoznawaniem uzdolnień uczniów była w SSP Optimum m.in. przedmiotem posiedzeń rad pedagogicznych, w szczególności analizowano wyniki konkursów. Na podstawie kart klasyfikacyjnych poszczególnych klas na posiedzeniach rad pedagogicznych omawiano również indywidualną pracę z uczniami wybitnie zdolnymi. Należący do Zespołu Wspierania Uzdolnień¹⁹

¹⁶ W myśl § 1 pkt rozporządzenia w sprawie kwalifikacji przygotowanie pedagogiczne to nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną - w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; w przypadku nauczycieli praktycznej nauki zawodu niezbędny wymiar zajęć z zakresu przygotowania pedagogicznego wynosi nie mniej niż 150 godzin; o posiadaniu przygotowania pedagogicznego świadczy dyplom ukończenia studiów lub inny dokument wydany przez uczelnię, dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego.

¹⁷ Dz. U. z 2014 r. poz. 191 ze zm.

¹⁸ Art. 7 ust.1a ustawy o systemie oświaty przewiduje, że w uzasadnionych przypadkach w szkole publicznej może być, za zgodą kuratora oświaty, (...) zatrudniona osoba niebędąca nauczycielem, posiadająca przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia danych zajęć. Przepis ten znajduje zastosowanie do szkół niepublicznych (art. 7 ust. 3 pkt 6 ustawy o systemie oświaty).

¹⁹ Zgodnie ze *Szkołną Koncepcją Wspierania Uzdolnień w SSP i SG Optimum*.

przewodniczący zespołów przedmiotowych²⁰ w półrocznych sprawozdaniach przedstawiali zrealizowane zadania w obszarze rozwijania zainteresowań i uzdolnień uczniów, np. [1] funkcjonujące zajęcia dodatkowe: koła zainteresowań, konsultacje, warsztaty, spotkania i wyjścia rozwijające umiejętności i zainteresowania uczniów, [2] udział uczniów w różnego rodzaju konkursach, a także [3] pracę indywidualną z uczniami uzdolnionymi. W roku szkolnym 2014/2015 na wykładach dedykowanych rodzicom pedagog szkolny przybliżył tematykę wspierania rozwoju dzieci²¹.

(dowody: akta kontroli str. 88-89, 104, 269-320)

2.2. W SSP Optimum korzystano z następujących narzędzi diagnozy zainteresowań i uzdolnień uczniów:

- rekrutacja uczniów odbywała się na podstawie: testów kwalifikacyjnych obejmujących zakres opanowanego przez ucznia materiału oraz rozmów indywidualnych z pedagogiem szkolnym, nauczycielami i przedstawicielami Zarządu Fundacji – był to pierwszy etap diagnozy zainteresowań i uzdolnień poszczególnych uczniów,
- w trakcie nauki identyfikacją uzdolnień zajmowali się głównie nauczyciele, z pomocy pedagoga korzystano raczej w związku z problemami posiadanymi m.in. przez uczniów uzdolnionych, w celu zdiagnozowania uzdolnień nauczyciele wykorzystywali przede wszystkim: obserwacje, nominacje nauczycieli, rodziców i rówieśników, analizy wytworów, dokumentów oraz osiągnięć uczniów, wywiady itp., o wynikach tych badań byli informowani uczniowie i ich rodzice, poszczególne przypadki omawiano na posiedzeniach rad pedagogicznych podsumowujących półrocza, służyły one indywidualizacji nauczania i podejmowaniu działań wspierających uzdolnienia,
- nauczyciele samodzielnie badali style uczenia się uczniów i w dziennikach lekcyjnych odnotowywali ich przynależność do grupy: wzrokowców, słuchowców czy kinestetyków,
- w związku z udziałem Szkoły w ogólnopolskim projekcie edukacyjnym *Lepsza Szkoła* systematycznie prowadzono badania poziomu wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie języka polskiego i matematyki (posługując się specjalistycznymi narzędziami pomiaru dydaktycznego), analizowano osiągnięcia uczniów porównując je z wynikami pozostałych uczestników projektu (uzyskiwano wyniki poszczególnych uczniów a także całej klasy na tle Polski),
- w roku szkolnym 2014/2015 trzecioklasiści zostali poddani badaniu umiejętności matematycznych (OBUT)²²,
- szczegółowej analizie poddawano wyniki konkursów, w których uczestniczyli uczniowie SSP Optimum.

(dowody: akta kontroli str. 17, 321-370, 397)

2.3. Pedagog szkolny nie planował i nie wykonywał zadań w zakresie prowadzenia badań i działań diagnostycznych uczniów, w tym diagnozowania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu m.in. wspierania ich mocnych stron oraz pomocy rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów co należało do zadań pedagoga wymienionych w § 23 rozporządzenie w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Pedagog wskazała, iż w zakresie diagnozowania uzdolnień wystarczające były działania podejmowane przez nauczycieli. Według pedagoga specyfika Szkoły (mała liczba uczniów) sprzyjała

²⁰ W SSP Optimum działały nauczycielskie zespoły przedmiotowe: języków obcych, matematyczno-przyrodniczy, humanistyczny oraz edukacji wczesnoszkolnej.

²¹ 13 stycznia i 15 maja 2015 r. odbyły się spotkania/wykłady na temat: *Charakterystyka etapu rozwoju dziecka w młodszym wieku szkolnym – jak sprzyjać rozwojowi dziecka, czego się wystrzegać oraz Jak wspierać rozwój własnego dziecka – sprzyjające postawy rodzicielskie, najczęściej popełniane błędy wychowawcze.*

²² Ogólnopolskie Badanie Umiejętności Trzecioklasisty (OBUT 2014) realizowane przez Instytut Nadeżeń Edukacyjnych.

ujawnianiu zdolności i potem ich wspieraniu, a jego praca polegała raczej na pomocy przy rozwiązywaniu problemów, które także występują u uczniów uzdolnionych.

(dowody: akta kontroli str. 104-117, 336-338)

2.4. W kontrolowanym okresie Szkoła nie współpracowała z żadną poradnią psychologiczno-pedagogiczną w celu diagnozowania uzdolnień jej uczniów. Jak wskazała pedagog, nie rozważano takiej możliwości ze względu na specyfikę szkoły i dużą indywidualizację nauczania, wysoki stopień zadowolenia wśród rodziców z rozwoju i wsparcia dydaktycznego ich dzieci. O możliwości skorzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej świadczonej przez poradnię pedagog informowała rodziców z problemami czy potrzebami w tym zakresie.

(dowody: akta kontroli str. 224-230, 336-338)

2.5. W Szkole zorganizowano 12 konkursów wewnętrznych, w tym: cztery (ortograficzny, recytatorskie, czytelniczy) dla klas I-III, trzy (recytatorski, wiedzy o krajach anglojęzycznych oraz wiedzy o Australii) dla klas IV-VI oraz pięć (fotograficzny, rysunkowe, mitologiczny i ortograficzny) adresowanych do wszystkich uczniów. Udział w konkursach był dobrowolny, liczba uczestników uzależniona była od zainteresowania uczniów i wynosiła od 20% (konkurs fotograficzny) do 100% (konkurs ortograficzny) uczniów. Laureaci konkursów wewnątrzszkolnych nagradzani byli dyplomami, książkami oraz ocenami z konkursowych przedmiotów. Najlepsze prace plastyczne były prezentowane na wystawie szkolnej, wyniki konkursów publikowano również na stronach internetowych Szkoły. Były one również analizowane na posiedzeniach rady pedagogicznej. Jak wskazała Dyrektor SSP Optimum, wyciągane wnioski służyły indywidualizacji nauczania, wzmocnieniu ucznia, rozwijaniu jego zainteresowań i zdolności, czasami laureaci reprezentowali Szkołę w konkursach zewnętrznych.

(dowody: akta kontroli str. 224-234, 450-454)

2.6. W roku szkolnym 2013/2014 uczniowie SSP Optimum (klas IV-VI) wzięli udział w 68 zewnętrznych konkursach wiedzy i umiejętności (razem 553 uczestników), były to: jeden konkurs międzynarodowy, 61 ogólnopolskich, trzy wojewódzkie, dwa powiatowe oraz jeden międzyszkolny. Natomiast w roku szkolnym 2014/2015 uczniowie uczestniczyli w 104 zewnętrznych konkursach wiedzy i umiejętności (razem 856 uczestników), były to dwa konkursy międzynarodowe, 92 ogólnopolskie, pięć wojewódzkich, cztery powiatowe oraz jeden międzyszkolny. Były to m.in. konkursy przedmiotowe (historia, j. polski, j. angielski, matematyka, przyroda, j. niemiecki), ortograficzne, teatralne oraz tematyczne. Spośród ogółem ww. 1 409 uczestników konkursów odpowiednio 146 oraz 223 uczniów zostało ich laureatami czy zdobyło wyróżnienia (co stanowi 26% uczestników). Osiągnięcia konkursowe uczniów prezentowane były na stronach internetowych, tablicach ogłoszeń Szkoły, informacje o nich przekazywano na apelach podsumowujących półrocze i rok szkolny, które odbywały się z udziałem rodziców.

Spośród konkursów, w których uczestniczyli uczniowie SSP Optimum większość miała charakter komercyjny. Tylko 18 (10%) spośród 172 konkursów, które odbyły się w kontrolowanym okresie, było bezpłatnych dla uczestników. W sprawie udziału uczniów w konkursach komercyjnych dyrekcja szkoły nie zawierała z organizatorami umów czy porozumień, zgłoszenia za pośrednictwem nauczycieli odbywały się na wniosek uczniów, za zgodą (pisemną) ich rodziców. Opłaty za udział w tych konkursach w wysokości około 8,- zł za uczestnika pokrywali rodzice uczniów. Nauczyciele przygotowywali uczniów do udziału w konkursach zarówno na lekcjach (gdy udział w konkursie brała cała klasa), jak również pracowali indywidualnie z poszczególnymi uczestnikami, zlecali im także dodatkową pracę w domu. Udział w konkursach oprócz wymiernych nagród materialnych (przede wszystkim książkowych), jak wskazała Dyrektor SSP Optimum, dawał uczniom punkty

rekrutacyjne do szkoły programowo wyższej czy był jednym z czynników uzyskania stypendium w ramach Uczniowskiego Programu Stypendialnego Miasta Wrocławia.

(dowody: akta kontroli str. 224-243, 392-400, 426-445)

2.7. W kontrolowanym okresie Dyrektor Szkoły, stosując się do zasad wynikających z § 15 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów turniejów i olimpiad²³, informowała uczniów o organizacji, terminach przeprowadzania i warunkach udziału w konkursach za pośrednictwem nauczycieli poszczególnych przedmiotów czy też wychowawców. Zgodnie z zarządzeniami Dolnośląskiego Kuratora Oświaty w sprawie terminów rekrutacji do gimnazjum oraz terminów i zasad rekrutacji kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych na rok szkolny 2013/2014 oraz 2014/2015²⁴ konkursem o zasięgu wojewódzkim organizowanym przez Dolnośląskiego Kuratora Oświaty, którego laureaci byli przyjmowani w pierwszej kolejności do publicznego gimnazjum był konkurs interdyscyplinarny dla uczniów szkół podstawowych z *Dolny Ślązaczek*²⁵. Uczniowie Szkoły Optimum brali w nim udział, w roku szkolnym 2013/2014 – 27 uczestników, w roku szkolnym 2014/2015 – 38 uczestników, z czego jeden został laureatem.

(dowody: akta kontroli str. 237-242, 426-444)

2.8. Współpraca z rodzicami została uregulowana w Statucie SSP Optimum, gdzie stwarzając warunki dla pełnej i prawidłowej realizacji szkolnego zestawu programów nauczania zobowiązano się, w stosunku do rodziców do: [1] zapewnienia rzetelnej informacji na temat prawa szkolnego, osiągnięć dydaktycznych ucznia i jego zachowania się w Szkole oraz ważniejszych wydarzeń w życiu Szkoły i klasy; [2] prowadzenia pedagogizacji rodziców w celu przybliżenia im problematyki psychologicznej, pedagogicznej, medycznej i prawnej związanej z funkcjonowaniem Szkoły i ucznia; [3] zapewnienie możliwości bezpośrednich, bieżących konsultacji z nauczycielami i władzami Szkoły we wszystkich sprawach związanych z procesem edukacji; [4] organizowanie spotkań z rodzicami, których terminarz ustalony jest na początku każdego roku szkolnego i podany do wiadomości rodzicom. Współpraca z rodzicami dotyczyła również diagnozowania uzdolnień. W ramach prowadzonej w Szkole *Akademii Rodziców* pedagog szkolny dwukrotnie zapoznał rodziców z tematyką dotyczącą potrzeb rozwojowych ich dzieci. Wspieranie uzdolnień było m.in. przedmiotem zebrań rodzicielskich. Uczniowie klas od czwartej do szóstej na koniec pierwszego semestru nauki oprócz tradycyjnych ocen z poszczególnych przedmiotów mieli wystawiane oceny opisowe²⁶ gdzie np. (z matematyki) informowano rodziców o: posiadanej wiedzy i umiejętnościach dziecka, zachowaniu podczas lekcji, pracy podczas lekcji i predyspozycjach intelektualnych ucznia, umiejętnościach komunikowania się na gruncie matematycznym, aktywności i kreatywności, pracach domowych, udziale w pracach dodatkowych i konkursach oraz prowadzeniu notatek w zeszycie przedmiotowym. Rodzice mieli możliwość bezpośredniego kontaktowania się z nauczycielami swych dzieci na comiesięcznych konsultacjach, oraz pośredniego drogą mailową, uczestniczyli też w apelach podsumowujących półrocze i rok szkolny. Wyrażali zgodę na udział swych dzieci w konkursach zewnętrznych, byli informowani o ich wynikach.

(dowody: akta kontroli str. 9-19, 392-397, 455-461)

2.9. Prowadzony w SSP Optimum proces diagnozowania/identyfikacji uzdolnień uczniów nie generował dodatkowych kosztów (nie można ich wyodrębnić z budżetu Szkoły). Tego rodzaju zadania nauczyciele wykonywali w ramach realizacji swoich zakresów obowiązków.

²³ Dz. U. z 2002 r. Nr 13, poz. 125 ze zm.

²⁴ Zarządzenia Dolnośląskiego Kuratora Oświaty nr 5/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. oraz 5/2014 z 6 lutego 2014 r.

²⁵ https://www.kuratorium.wroclaw.pl/index.php?id_kat=16

²⁶ Na podstawie Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania Społecznej Szkoły Podstawowej i Społecznego Gimnazjum Optimum.

Ustalona
nieprawidłowości

W zakresie działalności Szkoły związanej z diagnozowaniem uzdolnień uczniów nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność SSP Optimum w obszarze diagnozowania uzdolnień uczniów.

3. Tworzenie przez Szkołę warunków umożliwiających wsparcie uczniów uzdolnionych

Opis stanu
faktycznego

3.1. W SSP Optimum za rok szkolny:

- 2013/2014 zostało klasyfikowanych 85 uczniów, w tym promocję z wyróżnieniem otrzymało 27 uczniów klas IV-VI, w których średnia ocen wyniosła 4,92 (wyróżnienia otrzymało 64 % uczniów klasyfikowanych w tych klasach),

- 2014/2015 zostało klasyfikowanych 83 uczniów, w tym promocję z wyróżnieniem otrzymało 26 uczniów klas IV-VI, w których średnia ocen wyniosła 4,96 (wyróżnienia otrzymało 68% uczniów klasyfikowanych w tych klasach).

Według wyników sprawdzianów szóstoklasistów na zakończenie edukacji w szkołach podstawowych przeprowadzonych w roku 2014 (rok szkolny 2013/2014) oraz 2015 (rok szkolny 2014/2015) uczniowie SSP Optimum osiągnęli wyniki wyższe niż średnia wyników uczniów szkół podstawowych zlokalizowanych we Wrocławiu czy na terenie Dolnego Śląska²⁷.

(dowody: akta kontroli str. 116-117, 446-447)

3.2. W SSP Optimum w kontrolowanym okresie nie podjęto prób opracowania i nie wdrożono dla żadnego z uczniów Indywidualnego Programu Nauki (dalej: „IPN”) czy Indywidualnego Toku Nauki (dalej: „ITN”), o których mowa w art. 66 ust. 2 ustawy o systemie oświaty. W kontrolowanym okresie nie brano pod uwagę skorzystania z tej formy indywidualizacji nauczania. Powodem tego była specyfika szkoły: mała liczebność klas, stosowanie poszerzonej podstawy programowej czy aktywnych form pracy z dziećmi, przekazywanie przez nauczycieli dodatkowych zadań do rozwiązania uczniom uzdolnionym, pełna integracja (a zarazem dodatkowa praca) uczniów na organizowanych dwukrotnie w ciągu roku szkolnego zielonych szkołach. Według Dyrektora Szkoły w badanych latach nie było uczniów, którzy przejawialiby wybitne zdolności. Wyniki szkoły w sprawdzianie szóstoklasisty oraz w zewnętrznych konkursach nie są przejawem szczególnych zdolności, a raczej wypadkową współpracy trzech podmiotów: nauczyciel-uczeń-rodzice. Osiągane wyniki w nauce i konkursach ujawniają najczęściej predyspozycje uczniów, które są rozwijane w procesie kształcenia. Tak więc nie było powodu wprowadzenia IPN czy ITN.

(dowody: akta kontroli str. 321-340, 390-398, 448-452)

3.3. W SSP Optimum umożliwiono nauczycielom i rodzicom zapoznanie się z metodami i formami pracy z uczniem uzdolnionym. Grono pedagogiczne uczestniczyło w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych związanych z tą tematyką, została ona także objęta nadzorem pedagogicznym prowadzonym przez Dyrektora Szkoły. Na posiedzeniach rady pedagogicznej omawiano poszczególne przypadki uczniów uzdolnionych, przewodniczący zespołów przedmiotowych prezentowali działania wspierające uzdolnienia. W Szkole dostępny był pedagog, który w razie potrzeby świadczył pomoc nauczycielom (i rodzicom) w zakresie wspierania uczniowskich zainteresowań i uzdolnień. Rodzice mogli skorzystać

²⁷ Wg sprawdzianu w roku szkolnym 2013/2014 szóstoklasiści SSP Optimum osiągnęli (na 40 możliwych do uzyskania) 35,9 pkt, średnia uczniów ze wszystkich wrocławskich szkół to 29 pkt, a wszystkich dolnośląskich to 25,3 pkt, z kolei wg wyników sprawdzianu za rok szkolny 2014/2015 szóstoklasiści zdali go na poziomie 92,1%, uczniowie wrocławskich szkół osiągnęli wynik 74,7% a województwa dolnośląskiego na poziomie 66,1%.

na bieżąco z porad nauczycieli czy pedagoga szkolnego, zapewniono im udział w konsultacjach, często temat ten był poruszany na zebraniach rodzicielskich. Przygotowując uczniów do konkursów nauczyciele współpracowali z rodzicami, pracowali nad rozwojem indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów.

(dowody: akta kontroli str. 305-340, 390-396)

3.4. W SSP Optimum wykorzystywano różne metody pracy z uczniami uzdolnionymi; stosowano indywidualizację nauczania, prowadzono koła zainteresowań, organizowano wyjścia na zewnątrz (biblioteka, teatr, uczelnia wyższa itp.), warsztaty, spotkania z ciekawymi ludźmi, wycieczki szkolne i zielone szkoły. Na zajęciach lekcyjnych stosowano metody aktywizujące i rozwijające twórcze myślenie np. burzę mózgów, dramę, gry inscenizacyjne i stymulacyjne, drzewa decyzyjne, gry planszowe, doświadczenia laboratoryjne, hodowle, projekty edukacyjne, pracę na platformach internetowych. Uczniom uzdolnionym nauczyciele przedmiotowi przekazywali dodatkowe karty pracy, zadania o zwiększonym stopniu trudności (również wykraczające poza podstawę programową) czy rozwijające ich zainteresowania.

(dowody: akta kontroli str. 224-243, 321-340)

3.5. Prowadzone w SSP Optimum koła zainteresowań były nieodpłatne a udział w nich dobrowolny. W roku szkolnym 2013/2014 zorganizowano w szkole siedem²⁸, a w roku szkolnym 2014/2015 osiem²⁹ takich zajęć pozalekcyjnych. Odbywały się one raz w tygodniu, w czasie jednej godziny lekcyjnej, w grupach kilku/kilkunastuosobowych. Prowadzony w Szkole Klub Młodego Odkrywcy OPTIMEK (koło przyrodnicze dla uczniów kl. IV-VI, zajęcia w grupach od 8 do 15 osób) należał do sieci stworzonej w całej Polsce przez Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Za pośrednictwem platformy internetowej uczniowie mogli wymieniać się opiniami odnośnie przeprowadzonych eksperymentów, dodawać własne zdjęcia, filmy i komentarze a także brać udział w konkursach im dedykowanych. Celem funkcjonujących w Szkole kół zainteresowań (określonym w ich programach) było m.in. rozwijanie zdolności i zainteresowań przedmiotowych, doskonalenie i rozszerzenie umiejętności uczniów, wykształcenie samodzielności czy przygotowanie uczniów do konkursów. Tylko jedno z zajęć pozalekcyjnych tj. koło matematyczne (w roku szkolnym 2013/2014) spełniało wymagania określone w § 9 rozporządzenie w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej tj. liczba jego uczestników nie przekraczała ośmiu. Na te zajęcia kwalifikowani byli uczniowie na podstawie rozwiązanych przez nich zadań matematycznych, odbywały się one (podobnie jak inne zajęcia prowadzone w SSP Optimum) przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy, za zgodą rodziców. Pozostałe koła zainteresowań prowadzone były w większych grupach.

(dowody: akta kontroli str. 159-264-268)

3.6. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna świadczona uczniom uzdolnionym była przede wszystkim przez nauczycieli w formie warsztatów, porad i konsultacji co było zgodne z § 18 rozporządzenie w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Jedno z prowadzonych w SSP Optimum kół zainteresowań (matematyczne) w roku szkolnym 2013/2014 spełniło przesłanki zajęć rozwijających uzdolnienia wymienionych w § 9 ww. rozporządzenia.

(dowody: akta kontroli str.65-87, 271-303, 321-338)

²⁸ [1] Koło Mały Badacz dla klas I-III oraz [2] Klub Młodego Odkrywcy dla klas IV-VI (koła przyrodnicze), [3] Koło Matematyczne dla kl. II i III oraz [4] Koło Matematyczna dla kl. VI (oraz Gimnazjum), [5] Koło Ortograficzne dla kl. II i III, [6] Koło Gitarowe dla kl. IV-VI i [7] Rytmika dla kl. I.

²⁹ [1] Koło Mały Badacz dla klas II-III oraz [2] Klub Młodego Odkrywcy dla klas IV-VI (koła przyrodnicze), [3] Koło Matematyczne dla kl. II i III oraz [4] Koło Matematyczna dla kl. V i VI (oraz Gimnazjum), [5] Koło Ortograficzne dla kl. II i III, [6] Koło Gitarowe dla kl. IV-VI, [7] Rytmika dla kl. I i [8] Koło Języka Angielskiego dla kl. IV-VI.

3.7. W kontrolowanym okresie Dyrektor SSP Optimum wystąpiła z wnioskami do Prezydenta Wrocławia o udzielenie stypendiów o charakterze motywacyjnym dla uczniów uzdolnionych (klas V i VI) w ramach *Uczniowskiego Programu Stypendialnego*³⁰:

- na koniec roku szkolnego 2012/2013 złożono jeden wniosek rozpatrzony pozytywnie, stypendium zostało wypłacane uczennicy w roku szkolnym 2013/2014³¹,

- na koniec roku szkolnego 2013/2014 złożono sześć wniosków, z czego stypendium wypłacane w roku szkolnym 2014/2015 otrzymało troje uczniów³²,

- na koniec roku szkolnego 2014/2015 złożono 13 wniosków, z czego stypendium wypłacane w roku szkolnym 2015/2016 otrzymał jeden uczeń³³.

(dowody: akta kontroli str. 243-252, 462- 467)

3.8. Ze względu na brak spełnienia przez uczniów SSP Optimum przesłanek wymienionych w art. 90i ust. 1-3 *ustawy o systemie oświaty* w kontrolowanym okresie nie występowało o udzielenie stypendiów do Ministra Edukacji Narodowej.

(dowody: akta kontroli str. 448-452)

3.9. SSP Optimum nie udzielała (fakultatywnych) stypendiów za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe na podstawie art. 90 g *ustawy o systemie oświaty*. Wg złożonych w tej sprawie wyjaśnień Dyrektor Szkoły, nie podejmowano działań w celu zaplanowania w budżecie na ten cel środków i nie występowało do organu prowadzącego o ich przyznanie, jako środek motywacyjny wykorzystywano premiowanie uczniów osiągających sukcesy nagrodami książkowymi.

(dowody: akta kontroli str. 224-243)

3.10. Szkoła nie podejmowała innowacji i eksperymentów pedagogicznych w zakresie wspierania uzdolnień.

(dowody: akta kontroli str. 224-243)

3.11. Otrzymane przez SSP Optimum dotacje (z budżetu miasta Wrocławia), które wyniosły: w roku 2013 – 411 919,06 zł a w roku 2014 – 427 829,05 zł zostały wydatkowane na wynagrodzenia nauczycieli i pochodne od nich. Dyrektor Szkoły nie wyodrębniła środków finansowych przeznaczonych na wspieranie uzdolnień. Udział w realizowanych przez SSP Optimum projektach edukacyjnych odbywał się w ramach działalności statutowej i nie generował potrzeby pozyskania dodatkowych środków finansowych na ten cel. Również uczestnictwo nauczycieli w szkoleniach dotyczących wspierania uzdolnień, a także korzystanie z zasobów strony internetowej oraz przesyłanych publikacji Ośrodka Rozwoju Edukacji³⁴ było bezpłatne.

(dowody: akta kontroli str. 224-243, 419-422, 448-452)

3.12. Monitorowanie efektywności kształcenia uczniów uzdolnionych odbywało się w SSP Optimum m.in. za pomocą badania losów absolwentów. Wyróżniający się absolwenci umieszczali swoje wspomnienia na stronie internetowej Szkoły³⁵, byli zapraszani na uroczystości szkolne i godziny wychowawcze. Wśród absolwentów prowadzono też ankiety i wywiady, które pozwalały odpowiedzieć na pytania; [1] do którego gimnazjum uczęszcza absolwent? [2] jaki jest profil klasy, do której uczęszcza? oraz [3] czy szkoła do której uczęszcza była szkołą pierwszego wyboru w procesie rekrutacji? Według wyników badania losów absolwentów z roku

³⁰ Uchwała Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 14 lutego 2013 r. w sprawie zasad i trybu udzielania stypendiów uczniom i absolwentom w ramach *Uczniowskiego Programu Stypendialnego*.

³¹ Zarządzenie nr 8533/13 Prezydenta Wrocławia z dnia 6 września 2013 r. w sprawie przyznania stypendiów dla uczniów w ramach *Uczniowskiego Programu Stypendialnego* w roku szkolnym 2013/2014.

³² Zarządzenie nr 11904/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 9 września 2014 r. w sprawie przyznania stypendiów dla uczniów w ramach *Uczniowskiego Programu Stypendialnego* w roku szkolnym 2014/2015.

³³ Zarządzenie nr 2270/15 Prezydenta Wrocławia z dnia 14 września 2015 r. w sprawie przyznania stypendiów dla uczniów w ramach *Uczniowskiego Programu Stypendialnego* w roku szkolnym 2015/2016.

³⁴ Prowadzona przez Ministra Edukacji Narodowej publiczna placówka doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym.

³⁵ www.optimum.wroclaw.pl zakładka *Absolwenci o nas*.

szkolnego 2013/2014 oraz 2014/2015 wszyscy uczniowie SSP Optimum dostali się do gimnazjów pierwszego wyboru, szczególnie odnotowywane były osiągnięcia językowe uczniów (wysoki stopień zaawansowania w grupach czy nauka w klasach dwujęzycznych).

(dowody: akta kontroli str. 224-243, 253-263)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności SSP Optimum w zakresie tworzenia warunków umożliwiających wsparcie uczniów uzdolnionych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie tworzenie przez Szkołę warunków umożliwiających wsparcie uczniów uzdolnionych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, wobec usunięcia stwierdzonej w wyniku kontroli nieprawidłowości, nie sformułowała wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

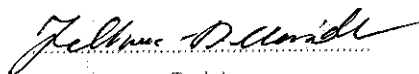
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*³⁶ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Wrocław, dnia 21 grudnia 2015 r.

Kontroler

Małgorzata Jakubiec-Dzieliński
Specjalista kontroli państwowej

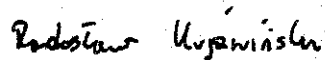

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
Dyrektor

z up.

Radosław Kujawiński
Wicedyrektor

Podpis

³⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096

